

Soest 20 januari 2011

Geachte Deelnemers aan het gesprek van 11 december in 's-Heerenberg

Inleiding

Zaterdag 11 december hadden wij een eerste gesprek met u. Dit gesprek had eerder moeten plaatshebben. Wij hebben te lang uw uitnodiging afgehouden en dit spijt ons. Wij zijn eerlijk gezegd overvallen door de omvang en ernst van het misbruik en door de vele publiciteit die hiermee gepaard gaat. Wij zijn nog zoekende in hoe hier het beste mee om te gaan en hoe wij recht kunnen doen aan een ieder. Wij erkennen dat wij in de afgelopen periode hierin niet altijd de goede keuzes hebben gemaakt en dat wij u hiermee onnodig hebben gegriefd. Dit gezegd zijnde, zijn wij tevreden dat het gesprek nu wel op gang gekomen is.

Aanleiding van het gesprek was uw manifest Balincampo en uw wens om deze aan ons te presenteren en toe te lichten. U hebt deze bijeenkomst ook benut om uw persoonlijke getuigenissen af te leggen. Wij waren diep onder de indruk van deze getuigenissen. Uit uw levensverhalen bleek niet alleen het seksuele en emotionele misbruik waar u slachtoffer van was toen u onder de zorg en verantwoordelijkheid van onze congregatie viel, maar ook hoe deze gebeurtenissen door hebben gewerkt in uw verdere leven. De emoties waren letterlijk zichtbaar en voelbaar. Wij hebben diep respect voor u dat u deze emoties met ons hebt willen delen, want wij beseffen hoe moeilijk dit voor u was. Gelukkig had u veel steun aan elkaar.

Wij lezen Balincampo vooral als een moreel en emotioneel appel op ons en als een uitnodiging van u om met ons in gesprek te gaan. Deze uitnodiging hebben wij aangenomen. Ongetwijfeld is ons eerste antwoord niet op alle punten bevredigend voor u, maar wij hopen dat deze brief mede als basis kan dienen voor een verder gesprek op zaterdag 29 januari. Wij volgen in onze reactie de lijn en opbouw van uw manifest.

De aanklacht

1. Misbruik

In de afgelopen periode zijn wij geconfronteerd met een groot aantal klachten over seksueel en emotioneel misbruik. Veel van deze klachten zijn ingediend bij Hulp en Recht en bij de Commissie Deetman. De beoordeling van de verschillende individuele klachten vindt nu plaats. Deze beoordeling moet zorgvuldig en onafhankelijk geschieden, met respect voor de rechten van zowel de aanklager als de aangeklaagde. Wij treden nu niet in deze individuele zaken. Ook het vraagstuk van het toekennen van eventuele schadevergoedingen is elders belegd.

Hoe dan ook is duidelijk dat ook Salesianen zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel en emotioneel misbruik en wij veroordelen dit zonder meer. Seksueel misbruik van kinderen is altijd laakbaar en is ook in flagrante strijd met de roeping van de Salesianen. Deze is immers gericht op de ontwikkeling van het kind met respect voor de fysieke en emotionele integriteit van dit kind. Uw vertrouwen en dat van andere kinderen is ernstig geschaad. Uit uw persoonlijke getuigenissen blijkt hoe dit seksuele en emotionele misbruik u heeft beschadigd en hoe dit heeft doorgewerkt in uw verdere leven. Wij kunnen ook hier niet anders dan opnieuw onze spijt betuigen en ons medeleven uitspreken met u en uw naasten. Wij begrijpen echter heel goed dat alleen het opnieuw betuigen van spijt niet voldoende is.

2. Meldingen

Wij hebben als congregatie meldingen niet altijd goed opgepakt en dit heeft het in ons gestelde vertrouwen nog meer geschaad. Dit heeft de slachtoffers vaak het gevoel gegeven alleen te staan, verlaten te zijn. Wij moeten constateren dat er op de verschillende internaten en andere instellingen onvoldoende toezicht was en er te weinig en te laat werd ingegrepen door de leiding.

Er is geen regel, ook niet in het kerkelijk recht, die ons belet om gevallen van misbruik te melden bij de overheid en dit had ook moeten gebeuren. In een aantal gevallen hebben wij dit overigens ook gedaan. Voor een deel valt dit te verklaren vanuit de tijdsgeest, maar dit is geen excuus.

Wij zeggen u toe om meldingen in het vervolg wel te melden bij justitie en ook volledig mee te werken aan lopende onderzoeken.

Waar wij over relevante informatie beschikken zullen wij deze beschikbaar stellen aan de betreffende instanties. Wij hebben hier ook afspraken over gemaakt met de Commissie Deetman.

Wij moeten echter opmerken - zoals reeds gemeld in ons 1^e gesprek van 11 december - dat er in het verleden bijna geen informatie over meldingen schriftelijk is vastgelegd.

3. Bedreigen

Uit uw getuigenissen blijkt dat slachtoffers ook onder druk werden gezet of bedreigd in geval van verzet of indien zij misbruik aan de kaak wilden stellen. Dit is zonder meer kwalijk en een ernstige vorm van machtsmisbruik.

4. Misleiding ouders

Het vertrouwen van de ouders is geschaad. Zij hebben hun kinderen aan de zorg van onze congregatie toevertrouwd. Ook werden ouders en kinderen in een aantal gevallen tegen elkaar uitgespeeld, waardoor kinderen nog meer het gevoel kregen verlaten te zijn. Dit valt diep te betreuren.

5. Nalatigheid

Wanneer kinderen die aan onze zorg zijn toevertrouwd slachtoffer zijn geworden van emotioneel en seksueel misbruik door Salesianen hebben wij als opvoeders gefaald in onze opvoedkundige taak. Dit staat wat ons betreft los van pedagogische opvattingen die toentertijd leidend waren in onze werken. Over deze pedagogische opvattingen valt natuurlijk te discussiëren, maar dat is wat ons betreft nu niet aan de orde. Ook volgens onze toenmalige pedagogische opvattingen was seksueel en emotioneel misbruik immers ontoelaatbaar.

6. Obstructie

Wij erkennen dat wij niet altijd even goed en even snel hebben gereageerd en gehandeld. Ook wij zijn overvallen door de omvang en ernst van de zaken. Voor ons is het nog steeds moeilijk te bevatten dat medebroeders zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik en het vertrouwen van kinderen en ouders zo ernstig hebben geschaad. Ook ons vertrouwen in een aantal van onze medebroeders is geschaad en onze werken zijn door de vele publiciteit in diskrediet gebracht.

Het klopt dat wij proberen de schade voor onze congregatie en onze werken te beperken, want deze zijn het waard om ons voor te blijven inzetten. Een aspect dat ook meespeelt, is onze zorg voor onze medebroeders. Een deel van de aangeklaagden is al overleden, een aantal leeft nog. Zij hebben net als verdachten in het strafrecht recht op een zorgvuldig en eerlijk proces, waarbij er ruimte moet zijn voor hoor en wederhoor. Het past niet om vooruit te lopen op de uitkomsten van deze procedures.

Dit alles ontslaat ons echter niet van de verplichting om mee te werken aan deze procedures en zoveel mogelijk informatie te delen met de autoriteiten en met direct betrokkenen. Wij willen graag in overleg met u nagaan hoe wij hier in het vervolg beter mee om kunnen gaan en hierover afspraken maken.

7. Inadequate bestraffing

Wij herkennen dat de houding ten aanzien van seksueel misbruik met de tijd is gaan schuiven. Wij zijn ons als samenleving meer bewust van de blijvende schade die misbruik bij een kind teweeg kan brengen en accepteren daarom steeds minder en oordelen strenger. Dit vinden wij een positieve ontwikkeling. Wij erkennen dat onze maatregelen niet altijd passend en adequaat waren. Ook hier zou het te makkelijk zijn om ons achter de tijdsgeest te verschuilen. Wij hadden in een aantal gevallen sneller en adequater kunnen en moeten optreden om recht te doen aan de slachtoffers en om recidive te voorkomen.

8. Openheid van zaken

Wij erkennen dat wij in onze afwegingen en keuzes niet altijd transparant zijn geweest en daardoor de indruk te hebben gewekt om zaken toe te willen dekken. Dit is niet onze intentie. Het kan zijn dat sommige medebroeders op de hoogte zijn geweest van misbruikpraktijken. Wij moeten deze gelegenheid ook aangrijpen om intern het gesprek aan te gaan om meer openheid en transparantie te creëren. Graag gaan wij blijvend met u het gesprek aan, zodat u ons kritisch kunt blijven volgen en waar nodig aanspreken.

9. Afschuiven van verantwoordelijkheid

U hebt alle recht om het misbruik aan te kaarten en om ons hierop aan te spreken. Het feit dat u zich tot ons richt via uw manifest Balincampo en met ons het gesprek aangaat geeft aan dat u de verbinding zoekt – hoe moeilijk dit ook voor u is – en niet er op uit bent om ons onnodig te beschadigen. De schade die wij nu ondervinden is ontstaan door het wangedrag van een aantal van onze medebroeders, niet door de slachtoffers die gehoord willen worden.

Verwachtingen

- Gelukkig is de dialoog 11 december jl. gestart en is een vervolgbijeenkomst gepland op 29 januari as.
- Wij zullen de kosten die door u gemaakt zijn sinds februari '10 vergoeden.
- Wij zullen Salesianen, van wie is vastgesteld dat zij zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik, aanspreken en hun dringend verzoeken om dit te erkennen en waar mogelijk de slachtoffers genoegdoening te geven.
- Wij zullen Salesianen confronteren met de door u genoemde feiten. Dit wel met inachtneming van de te volgen gerechtelijke procedures. Ook de verdachte medebroeders hebben recht op een eerlijk en zorgvuldig proces en dus ook op hoor en wederhoor.
- De vraag of iemand de uitoefening van het priesterambt ontzegd moet worden is onder meer afhankelijk van het bewezen zijn van het misbruik – een aanklacht alleen is hiervoor niet voldoende -, de ernst en duur van het misbruik, de vraag of betrokkene spijt heeft en hier een vervolg aan geeft richting zijn slachtoffer(s) om waar mogelijk de schade te herstellen.
- Voor strafmaatregelen die betrekking hebben op de religieuze status en kerkelijke status zullen wij moeten overleggen met de verantwoordelijke instanties. Voor het salesiaan zijn is dat de Algemene Overste in Rome en voor de kerkelijke status is dat de Paus in Rome. Wij garanderen u, dat wij dit ook zullen doen.
- Wij erkennen oprecht en onvoorwaardelijk dat Salesianen die zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel en emotioneel misbruik ernstig hebben gefaald als opvoeders.

